vosabb
Vereniging van Openbare en Algemeen Toegankelijke Scholen

Bezoekadres:
Polanerbaan 15
3447 GN WOERDEN

Postadres:
Postbus 162
3440 AD WOERDEN

Telefoon: (0348) 40 52 00
Fax: (0348) 40 52 05
www.vosabb.nl
www.vosabbconsulting.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Datum
12 juli 2011

Kenmerk
RV.KtB/409034

Onderwerp:
artikel 48, lid 4 WPO

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

Zoals u weet, is vanaf de tweede helft van de negentiger jaren van de vorige eeuw een proces van verzelfstandiging van het bestuur over de openbare scholen voor primair en voortgezet onderwijs tot stand gekomen. Een grote meerderheid van de gemeentebesturen heeft de instandhouding van de openbare scholen aan een andere rechtspersoon overgedragen. De zogenoemde stichting openbaar onderwijs is thans de dominante bestuursvorm in het openbaar onderwijs geworden.

Als belangenbehartiger van het openbaar onderwijs rekenen wij het onder meer tot onze taak om te toetsen of de stichting openbaar onderwijs optimaal kan functioneren als bevoegd gezag van scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Daarbij geldt voor ons als maatstaf, dat een stichting openbaar onderwijs – rekeninghoudend met de kaders van ons duale onderwijsbestel – een zoveel mogelijk gelijkwaardige positie dient te hebben ten opzichte van een schoolbestuur in het bijzonder onderwijs. Vanuit die achtergrond hebben wij een aantal jaren geleden bijvoorbeeld bepleit om de Wet op het primair onderwijs (WPO) zodanig aan te passen, dat ook een stichting openbaar onderwijs – naast het college van B&W – het recht krijgt de gemeenteraad voor te stellen een nieuwe openbare school op het plan van scholen te plaatsen. De toenmalige staatssecretaris mevrouw S. Dijksma heeft in het najaar van 2008 toegezegd de wet op dit punt aan te passen. Het afgelopen jaar heeft u verschillende wetsvoorstellen, die het instandhoudingbeleid raken, bij de Tweede Kamer ingediend. U heeft aangekondigd te overwegen met betrekking tot dat instandhoudingbeleid – mede in het licht van de krimp en het achterblijven van de woningbouwproductie – nog een aantal regels te wijzigen. Wij vragen u het realiseren van het recht voor de stichting openbaar onderwijs om een verzoek tot stichting van een nieuwe openbare school in te dienen bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving mee te nemen.

KvK 30152007

Een tweede aandachtspunt vormt de afbakening van het werkterrein van een stichting openbaar onderwijs. De grootte van dat terrein is in de praktijk onderwerp van discussie. De wetgever heeft indertijd bepaald, dat het statutaire doel van een stichting openbaar onderwijs is *"het uitsluitend geven van openbaar onderwijs"*. Uit de parlementaire behandeling van het toenmalige wetsvoorstel, waarbij de stichting openbaar onderwijs en de openbare rechtspersoon als nieuwe bestuursvormen voor het openbaar onderwijs werden geïntroduceerd, maken wij op, dat voor deze wettelijke formulering van de doelstelling is gekozen als reactie op de door de Tweede Kamer geuite vrees, dat een stichting openbaar onderwijs zich mogelijk met commerciële activiteiten zou inlaten, hetgeen de continuïteit van het openbaar onderwijs zou kunnen bedreigen.

De wettekst *"het uitsluitend geven van openbaar onderwijs"* wordt naar onze mening soms zeer eng uitgelegd. Zo concludeerde professor mr. F.A.M. Stroink, hoogleraar aan de Universiteit Maastricht, in een advies aan de gemeente Venlo inzake de bevoegdheden van de Stichting Akkoord! po (een stichting openbaar onderwijs) enkele jaren geleden, dat de omschrijving van het statutaire doel van de Stichting Akkoord! po te weten *"het bevorderen en in stand houden van openbaar onderwijs"* vanwege het gebruik van de aanduiding "bevorderen" in strijd met de wet is. Naar onze mening is dit een te enge interpretatie van de wet, waarmee ook geen recht wordt gedaan aan de stichting openbaar onderwijs om als schoolbestuur optimaal te kunnen functioneren, maar het is wel illustratief voor hoe beperkt kennelijk de bepaling uitgelegd kan worden.

Na de introductie van de nieuwe bestuursvormen voor het openbaar onderwijs heeft de wetgever het bevoegd gezag van iedere basisschool – de stichting openbaar onderwijs inbegrepen – opgedragen zorg te dragen voor de realisering van voorzieningen voor de opvang van leerlingen (artikel 45 WPO). Bij de nakoming van deze zorgplicht kunnen schoolbesturen ervoor kiezen om voorzieningen en diensten van derden in te huren c.q. de instandhouding van deze voorzieningen binnen het kader van de eigen rechtspersoon te regelen. Bij dit thema speelt dan de vraag hoe de wettelijke doelomschrijving van een stichting openbaar onderwijs zich verhoudt tot de wens van het bestuur van een stichting openbaar onderwijs om zelf voorzieningen op het terrein van de kinderopvang – zoals voorgeschreven door de onderwijswetgever – te realiseren. Over wat toelaatbaar is wordt verschillend gedacht. Zo wordt ook in het rapport "Primair onderwijs – kinderopvang – peuterspeelzaal" (een onderzoek naar de bestuurlijk juridische vormgeving van samenwerking), dat in november 2010 door het bureau Berenschot is gepubliceerd, aangegeven dat de interpretatie van artikel 48, vierde lid WPO onduidelijk is (zie hoofdstuk 9 – blz. 56).

Ons antwoord op de vraag wat toelaatbaar is, is dat een stichting openbaar onderwijs de vrijheid moet hebben om binnen de eigen rechtspersoon zelf kinderopvangvoorzieningen te kunnen realiseren en in stand houden. Dit om zich op eenzelfde wijze te kunnen manifesten en te profileren als een schoolbestuur in het bijzonder onderwijs. Naar onze mening is er geen rechtvaardige grond aanwezig om op dit punt een onderscheid te maken tussen openbaar en bijzonder onderwijs.

KvK 30152007

Onze interpretatie en opstelling laat echter onverlet dat de tekst van artikel 48, lid 4 WPO vraagtekens oproept. De praktijk heeft behoefte aan duidelijkheid. Het is om deze reden dat wij deze kwestie aan u voorleggen. Graag vernemen wij uw standpunt over de interpretatie van artikel 48, vierde lid WPO in relatie tot de zorgplicht inzake de opvang van leerlingen, zoals omschreven in artikel 45 WPO.
In het geval u tot de conclusie komt dat de wettekst *"het uitsluitend geven van openbaar onderwijs"* niet toelaat dat de stichting openbaar onderwijs zelf voorzieningen, zoals genoemd in artikel 45 WPO, in stand kan houden, willen wij met klem bepleiten, dat u het initiatief neemt om artikel 48, vierde lid WPO zodanig aan te passen, dat het bestuur van een stichting openbaar onderwijs inzake genoemde voorzieningen gelijke rechten krijgt als een bijzonder schoolbestuur.

Wij zijn graag bereid zo nodig het bovenstaande nader toe te lichten. Uw standpunt zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Vereniging VOS/ABB

R.C. van der Veen
directeur
06 - 22 93 96 77
rvanderveen@vosabb.nl

KvK 30152007